

Opinia Rady Uczelni
Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu
w przedmiocie konieczności podejmowania działań
w zakresie prawidłowości wyborów członków
kolegium elektorów w grupie nauczycieli akademickich
niezatrudnionych na stanowiskach profesorskich
(w związku z uzyskaniem tytułu naukowego
przez Pana Prof. Tomasza Zagórskiego)

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 11/2020

Rady Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu

Niniejszą opinię składamy w wykonaniu prośby skierowanej do Rady Uczelni Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu¹ przez Przewodniczącą Uczelnianej Komisji Wyborczej Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu² – Pana Profesora Leona Zaborowskiego (patrz pismo datowane na dzień 30 kwietnia br., ss. 2). W powołanym piśmie Przewodniczący Uczelnianej Komisji Wyborczej zwrócił się do Rady Uczelni z prośbą: „o przedstawienie stanowiska Rady Uczelni, które ułatwiłoby podjęcie decyzji Uczelnianej Komisji Wyborczej i zapobiegło sporom, które na gruncie podjętych w tym zakresie decyzji mogą negatywnie wpłynąć na jedność wspólnoty uczelni i zaufanie do jej organów” (patrz rzeczony pismo, s. 2). Precyzując powyższe, wskażmy, że chodzić tu ma o przedstawienie stanowiska Rady Uczelni w trzech kwestiach. Pierwszą z nich ma być wyrażenie opinii w sprawie ważności wyboru Pana Profesora Tomasza Zagórskiego na elektora reprezentującego nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach nieprofesorskich, drugą – wyrażenie opinii odnośnie do kierunku dalszego postępowania wyborczego w razie uznania ważności rzeczonygo wyboru, wreszcie trzecią – wyrażenie opinii w sprawie prawa wyżej wymienionego do wybierania elektorów z grupy nauczycieli akademickich niezatrudnionych na stanowiskach profesorskich.

¹ W dalszej części opinii stosowany będzie skrót „Rada Uczelni”.

² W dalszej części opinii stosowany będzie skrót „Uczelniana Komisja Wyborcza”.

Zdaniem Rady Uczelni, w kwestii pierwszej sprawy mają się następująco³. Wybór Pana Profesora Tomasza Zagórskiego na elektora reprezentującego nauczycieli akademickich niezatrudnionych na stanowiskach profesorskich należy uznać za ważny. W momencie dokonywania tego wyboru przysługiwało Mu bowiem bierne prawo wyborcze (prawo bycia wybranym) w wyborach mających na celu wyłonienie elektorów reprezentujących nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach nieprofesorskich, gdyż na wskazany moment spełniał wszelkie wymogi stawiane przez prawo kandydatowi na elektora reprezentującego nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach nieprofesorskich, w szczególności spełniał kluczowy wymóg bycia nauczycielem akademickim zatrudnionym na stanowisku nieprofesorskim. Rada Uczelni pragnie w tym miejscu podkreślić, że w świetle owego prawa (patrz postanowienia obowiązującego Statutu Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu – w szczególności zob. § 44 ust. 4) o zaliczeniu nauczyciela akademickiego do określonej grupy – czy to profesorskiej, czy to nieprofesorskiej – decyduje zajmowane w uczelni stanowisko, które – jak wiadomo – jest częściowo niezależne od posiadanego stopnia naukowego/tytułu naukowego⁴, co najwyraźniej jest widoczne w przypadku różnego statusu pracowniczego nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora habilitowanego – jedni z nich są bowiem zatrudnieni na stanowisku profesora uczelni, a drudzy – na niższym hierarchicznie stanowisku adiunkta. W analizowanej sprawie okoliczność, iż w momencie dokonywania wyboru (tj. w dniu 9 marca br.) wyżej wymieniony posiadał już tytuł naukowy (uzyskał go bowiem w dniu 6 lutego br.), jest zatem dla dokonanego wyboru bez (prawnego) znaczenia, bo – raz jeszcze to powtórzmy – rozstrzygające jest tu kryterium odwołujące się do zajmowanego stanowiska, a wyżej wymieniony w momencie dokonywania wyboru był zatrudniony na stanowisku nieprofesorskim. Powyższe stanowisko Rady Uczelni nie oznacza, że Rada Uczelni nie zauważa obowiązywania przepisu art. 116 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, a więc przepisu – przypomnijmy – zgodnie z którym: „Osobę posiadającą tytuł profesora zatrudnia się na stanowisku profesora”. W przepisie tym – co jest bezsporne – zawarto zaadresowaną do pracodawcy uczelnianego normę nakazującą zatrudnienie osoby posiadającej tytuł profesora na stanowisku profesora, a więc na wyższym

³ Dodamy, że formułując opinię Rada Uczelni przyjmuje, że w analizowanej sprawie stan faktyczny jest taki, jaki przedstawiła Radzie Uczelni Uczelniana Komisja Wyborcza w powołanym piśmie z dnia 30 kwietnia br.

⁴ Aczkolwiek, co będzie jeszcze przedmiotem opinii, w przypadku tytułu naukowego, tj. tytułu profesora, niezależność ta jest zdecydowanie mniejsza.

– z punktu widzenia wskazanej ustawy – stanowisku profesorskim⁵. Okoliczność zakodowania w przywołanym przepisie normy i tym samym odejście od uregulowania normowanej tą normą kwestii za pośrednictwem mechanizmu *ex lege (de iure)*, a więc mechanizmu skutkującego zmianą układu prawnego z mocy prawa (zmianą przeto automatyczną), jest w rozważanej tu kwestii rozstrzygająca. W przypadku normy wyróżniamy bowiem jej zakres zastosowania (hipotezę), który odgórnie limitowany jest oddziaływaniem każdorazowo fundamentalnej w toku odtwarzania wszelkiej normy z przepisu zasady *impossibulum nulla obligatio est*, tj. zasady wyrażającej ideę, że nikt nie ma obowiązku czynienia rzeczy niemożliwych. Transponując ową zasadę na grunt analizowanej normy Rada Uczelni pragnie tym samym zaakcentować, że możliwość dania jej posłuchu przez pracodawcę (którym – jak wiadomo – co do zasady faktycznie jest rektor) uwarunkowana jest jego wymagalną odeń wiedzą o posiadaniu przez nauczyciela akademickiego tytułu profesora⁶. Tym samym – niejako z założenia – możliwy jest układ występujący w analizowanej tu sprawie, a więc charakteryzujący się stanem, w którym na stanowisku nieprofesorskim zatrudniony jest nauczyciel akademicki posiadający tytuł naukowy – tytuł profesora. Wskazane limitujące oddziaływanie zasady *impossibulum nulla obligatio est* należy też oczywiście odpowiednio zastosować wobec normy nakazującej Uczelnianej Komisji Wyborczej aktualizację spisu wyborców na określonej ich liście (zob. § 44 ust. 10 Statutu Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu). Rada Uczelni pragnie zarazem podkreślić, że powzięcie przez pracodawcę informacji o uzyskaniu przez zatrudnianego nauczyciela akademickiego tytułu profesora powinno skutkować bezzwłoczną zmianą jego statusu pracowniczego, tj. zatrudnieniem owego nauczyciela na najwyższym stanowisku profesorskim – na stanowisku profesora⁷. Rada Uczelni podkreśla jednak, że dopóki wskazana zmiana nie nastąpi, dopóty niemożliwe jest wymagane przez prawo

⁵ Rzeczona ustawa przewiduje bowiem jeszcze niższe stanowisko profesorskie pod postacią stanowiska profesora uczelni – patrz art. 116 ust. 2 pkt 2 owej ustawy.

⁶ Tymczasem w analizowanej sprawie wymagalną wiedzę o fakcie uzyskania przez nauczyciela akademickiego tytułu profesora pracodawca (rektor) mógł powziąć najwcześniej z dniem 17 marca br., gdyż to tego dnia wywieszony został Monitor Polski informujący w poz. 304 o owym fakcie. Całkowicie na marginesie zwracamy tym samym uwagę, że obowiązywanie art. 116 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce nakłada tym samym na pracodawców (rektorów) obowiązek śledzenia wskazanego publikatora w zakresie, w którym informuje on o nadaniu tytułu naukowego; mamy tu zatem do czynienia z egzemplifikacją koncepcji norm instrumentalnie podporządkowanych, w której norma, o której tu piszemy (norma nakazująca zapoznanie się z przywołanym publikatorem) jest podporządkowana normie z art. 116 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

⁷ Rada Uczelni tym samym rekomenduje, aby w analizowanej sprawie – czego, jak wskazano, wymaga prawo – nastąpiło bezzwłoczne zatrudnienie Pana Profesora Tomasza Zagórskiego na stanowisku profesora. Zaniedbanie w tym zakresie – wobec posiadania wiedzy o uzyskaniu tytułu profesora przez elektora reprezentującego nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach nieprofesorskich – skutkowało będzie poważną wadliwością prawną wyborów przeprowadzonych z udziałem takiego „elektora”.

działanie ze strony czy to Uczelnianej Komisji Wyborczej (aktualizacja spisu wyborców na danej liście), czy to przewodniczącego kolegium elektorów (stwierdzenie wygaśnięcia mandatu nauczyciela akademickiego w związku z jego przejściem do grupy nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach profesorskich – patrz § 53 ust. 5 Statutu Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu). Rozważając zaistnienie układu, w którym nastąpiłaby zmiana statusu pracowniczego Pana Profesora Tomasza Zagórskiego, Rada Uczelni stwierdza, że w takim układzie poprzez czynność przewodniczącego kolegium elektorów powinno nastąpić stwierdzenie wygaśnięcia uzyskanego przez Pana Profesora Tomasza Zagórskiego mandatu elektora reprezentującego nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach nieprofesorskich (patrz § 53 ust. 5 Statutu Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu).

Tym samym, wobec powyższego, jako zasadne jawi się stanowisko Rady Uczelni w drugiej kwestii, będące pochodną opinii Rady Uczelni w kwestii analizowanej wyżej, a które można sprowadzić do konkluzji, iż w przypadku zmiany statusu pracowniczego Pana Profesora Tomasza Zagórskiego, po stwierdzeniu wygaśnięcia jego mandatu, powinny nastąpić wybory uzupełniające na zwolniony przezeń mandat, a więc powinny mieć miejsce wybory na zagospodarowanie jednego miejsca w kolegium elektorów reprezentujących nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach nieprofesorskich.

Analogicznie przedstawia się stanowisko Rady Uczelni w kwestii trzeciej i ostatniej. I ono jest bowiem konsekwencją ustaleń poczynionych przez Radę Uczelni przy rozwiązywaniu kwestii pierwszej. Krótko mówiąc, Pan Profesor Tomasz Zagórski miał w chwili dokonywania wyboru kolegium elektorów czynne prawo wyborcze, bowiem na ową chwilę spełniał wszelkie wymogi stawiane przez prawo do bycia wyborcą w wyborach mających na celu wyłonienie kolegium elektorów reprezentujących nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach nieprofesorskich, w szczególności wyżej wymieniony był na wskazany moment nauczycielem akademickim zatrudnionym na stanowisku nieprofesorskim.

Prof. dr hab. Łukasz Pohl

Członek Rady Akademii Muzycznej w Poznaniu